

Szervezési kérdések

FIATAL GYÓGYSZERÉSZEK ÉLET- ÉS MUNKAKÖRÜLMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

VIDOVSKY KÁLMÁN

Az Egészségügyi Minisztérium Gyógyszerészeti és Műszerügyi Főigazgatóságának 1964. évi munkatervében szerepelt a fiatal gyógyszerészek élet- és munkakörülményeinek vizsgálata. A vizsgálat célja az volt, hogy a fiatalok által önkéntesen közölt adatok alapján helyzetükről reális képet kapjunk.

A vizsgálat eredményeit, főbb összefüggéseit statisztikai táblák formájában azért adjuk közre, hogy a való helyzet megismerése minden érdeklődő számára lehetővé váljék.

A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy bár vannak még megoldásra váró problémák mind az élet- mind a munkakörülmények terén, melynek megoldása a mindenkori népgazdasági helyzet függvénye, azonban sok vonatkozásban a helyzet kielégítő.

A vizsgálatot 1964 májusában statisztikai próba-felvétellel kezdtük meg, amikor is a próbafelvétel kérdőíveit a Fővárosi és a Pest megyei Tanács Gyógyszertári Központjánál dolgozó 30 fiatal gyógyszerésznek küldtük meg. A próbafelvétellel a kérdőíven szereplő kérdések egyértelműségét kívántuk ellenőrizni, valamint azt, hogy a kitöltött kérdőívek alapján elkészítendő összesítések mennyire adnak értékelhető eredményeket.

A próbafelvétel értékelése után került sor a végleges kérdőívek, valamint az összesítő lapok megszerkesztésére, mely munka során a próbafelvétel tapasztalatait figyelembe vettük.

A felméréshez, a kérdőívek gyógyszerészeti központoként történő összesítéséhez részletes útmutatót készítettünk, mely a felmérés pontos menetét tartalmazta.

Az útmutatót, kérdőíveket és összesítő lapokat a fővárosi és megyei gyógyszerészeti központoknak küldtük meg. Az adatfelvétel (a kérdőívek kitöltése) 1964. augusztus hónapban folyt le, a kitöltött kérdőíveknek a gyógyszerészeti központoknál tör-

tendő összesítésére pedig 1964. szeptember első felében került sor.

A gyógyszerészeti központoknak 1100 db kérdőívet küldtünk meg. Előzetes számításaink alapján a felmérendő korcsoportba mintegy 800 fiatal gyógyszerész tartozik, azonban azok területenkénti pontos megoszlását nem ismerve kellett ilyen magas számú kérdőívet szétküldeni.

A felmérés az 1957—1961. években államvizgázott, közforgalmú gyógyszertárakban dolgozó gyógyszerészekre terjedt ki. Az adatszolgáltatók körének megválasztásánál azt tartottuk szem előtt, hogy olyan korcsoportot vizsgáljunk, melyben a jelenlegi rendelkezések szerint mindenféle gyógyszerészeti állás betölthető. (Az egyes állások betöltésének előfeltétele meghatározott idejű gyógyszerészeti gyakorlat, pl. gyógyszerészeti vezetőknél 3 év.)

Feldolgozásra 625 kitöltve visszaérkezett kérdőív került. Itt jegyezzük meg, hogy Budapesten a fentebb említett korcsoportba tartozó 198 fiatal gyógyszerész közül 102, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében pedig 43 közül 32 töltötte ki és küldte be a kérdőívet. A többi megyében elhanyagolható azok száma, akik nem teljesítették az egyébként önkéntes adatszolgáltatást. A budapesti adatokat, s így az országos adatokat is természetesen a fentiek zavarják, és a legtöbb helyen ez a Budapest és vidék viszonylatában történő összehasonlításkor a budapesti adatokat javítja (pl. gyógyszerészeti vezetőik aránya).

Az alábbiakban a feldolgozott anyagot táblázatok formájában ismertetjük, rámutatva néhány összefüggésre.

Az I és I/a. táblázat alapján a beosztás szerinti megoszlást kedvezőnek mondhatjuk, közel 50%-a az adatszolgáltatóknak vezető beosztásban dolgozik. Ugyanakkor az I táblázat jól mutatja azt,

I. táblázat

Beosztás szerinti megoszlás

Megnevezés	Budapest		Vidék		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
Gyógyszertárvezető	18	17,6	185	35,4	203	32,5
Gyógyszertárvezető váltakozó munkahelyre	—	—	34	6,5	34	5,4
Egyéb, vezető beosztásban levő gyógyszerész	8	7,8	40	7,6	48	7,7
Beosztott gyógyszerész	73	71,7	264	50,5	337	53,9
Beosztott gyógyszerész váltakozó mh.-re	3	2,9	—	—	3	0,5
Összesen	102	100,0	523	100,0	625	100,0

„Egyéb, vezető beosztásban levő gyógyszerész”: szakfelügyelő gyógyszerész, gyógyszerigazgatói szakelőadó, gyógyszerészeti vezető helyettes stb.

I/a táblázat

Beosztás szerinti megoszlás területi bontásban

	Gyógyszer-tár vezető	Gyógyszer-tár vezető váltakozó mh-re	Beosztott gyógyszerész	Beosztott gyógyszerész váltakozó mh-re	Egyéb vezető beosztásban levő gyógyszerész	Összesen
Budapest	18	—	73	3	8	102
Pest megye	15	1	18	—	6	40
Komárom megye	5	1	14	—	4	24
Fejér megye	6	2	17	—	6	31
Nógrád megye	5	1	9	—	2	17
Győr megye	15	3	20	—	3	41
Vas megye	2	2	6	—	—	10
Veszprém megye	9	1	12	—	2	24
Zala megye	4	—	5	—	1	10
Somogy megye	14	2	5	—	1	22
Baranya megye	5	4	19	—	4	32
Tolna megye	6	—	6	—	—	12
Bács megye	6	3	16	—	—	25
Csongrád megye	12	3	23	—	1	39
Békés megye	16	1	22	—	4	43
Szolnok megye	17	3	18	—	1	39
Hajdú megye	11	1	8	—	1	21
Szabolcs megye	23	2	11	—	1	37
Heves megye	6	2	15	—	1	24
Borsod megye	8	2	20	—	2	32
Összesen	203	34	337	3	48	625

hogy vidéken a fiatalok előmenetele lényegesen gyorsabb, mint Budapesten, mely nem csak erkölcsi, hanem anyagi vonatkozásban is megmutatkozik.

A területi megoszlást vizsgálva (I/a táblázat) megállapíthatjuk, hogy az egyes megyék között jelentős különbségek mutatkoznak a gyógyszer-tár vezetői megbízatás arányában, általában a gyógyszer-teréssel rosszabbul ellátott megyékben magasabb a gyógyszer-tár vezetői aránya Somogy, Tolna, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyékben ez az arány 50% felett van, Zala és Szolnok megyében 40—50% között, míg Komárom, Fejér, Vas, Baranya és Bács-Kiskun megyékben 25% alatt.

A nemek szerinti megoszlás lényegében tükrözi az egyetemi hallgatók közötti arányt, ami arra mutat, hogy a közfoglalmú gyógyszerellátás területéről eltávozott fiatal gyógyszerészek nemek szerinti megoszlása lényegében azonos az ott maradtakkal.

II. táblázat

Nemek szerinti megoszlás

Megnevezés	Férfi	Nő
Az összes adatszolgáltató közül	25%	75%
A gyógyszer-tár vezetői közül	45%	55%
Az egyéb vezető beosztásban levő	40%	60%
A beosztott gyógyszerészek közül	10%	90%

A vezető beosztásban levő nők aránya, ha nem is tükrözi az általános arányt, jónak mondható, különösen akkor, ha figyelembe vesszük azt, hogy

az adatszolgáltató nők 70%-a férjhez, akik a családellátási feladataik miatt már nehezebben vállalnak vezetői állást.

A családi állapot szerinti megoszlás jónak mondható, figyelembe véve az adatszolgáltatók korát. A házások 72,6%-os aránya a viszonylag fiatal korban történő családalapítási törekvéssel meg- egyezik, azt tükrözi.

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a 454 házias közül 309 (68%) esetben a házastárs egyetemi vagy főiskolai, 69 (15%) esetben középfokú végzettséggel bír, 36 (8%) házastárs dolgozik adminisztratív munkakörben, míg szakmunkás munkakört 17 (4%) tölt be.

A házások közül 200 (44%) esetben a házastársnak egészségügyi, 158 esetben felsőfokú, 40 esetben pedig középfokú képesítése van.

A fenti adatokat összehasonlítva a budapesti, illetve országos adatokkal a kapott kép kedvező. Budapesten 1963. évben a családok 35,4%-ban nem volt gyermek, 1 gyermek volt 28,1%-ban, 2 gyermek 11,2%-ban, 3 gyermek 2,3%-ban, 4 gyermek 0,4%-ban. Az országos adatok pedig a következők: a családok 30,5%-a gyermektelen, 26,9%-a egy gyermekes, 16,0%-a két gyermekes, 5,0%-a három gyermekes, 2,2%-a 4—5 gyermekes. A fenti adatok 15 évnél fiatalabb gyermekekre vonatkoznak. (A KSH, illetve a KSH Budapest Városi Igazgatósága adatai alapján.)

Az adatszolgáltatók lakáshelyzete általában kielégítő. Érdekes összehasonlítást tenni a III. táblázatban foglaltakkal, mely szerint az egyedülálló aránya 27,4%, a szülőknél, rokonoknál lakók aránya pedig 28,1%. Ez csak országos vonatkozásban ad azonban ennyire egyező adatot, Budapesten a helyzet lényegesen rosszabb, a 25 egyedülálló gyógyszeréssel szemben 49 gyógyszerész lakik szülőknél, rokonoknál, tehát házások is kénytele-

Családi állapot szerinti megoszlás

III. táblázat

Megnevezés	nős		férjes		nőtlen		hajadon		elvált		összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Gyógyszertárvezető, gyógyszer-tárvezető vm.-re, egyéb vezető beo.-ban levő	102	16,3	100	16,0	21	3,4	55	8,8	7	1,0	285	45,5
Beosztott gyógyszerész, be-osztott gyógyszerész vm.-re	21	3,4	231	37,0	13	2,1	71	11,4	4	0,6	340	54,5
Összesen	123	19,7	331	53,0	34	5,5	126	20,2	11	1,6	625	100,0

Az összes adatszolgáltató gyógyszerész közül	házas		egyedülálló		összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
	454	72,6	171	27,4	625	100,0

A 454 házas között a házastárs foglalkozása

III/a táblázat

	Gyógyszerész	Orvos	Allatorvos	Mérmű	Agnár, erdő-mérmű	Jogász	Közgazdász	Pedagógus	Egyéb egyetemi, főiskolai v.	Gyógyszertári asszisztens	Egészségügyi közepkező	Közepfokú műszaki végzettség	Adminisztr. alk. vezető beo.	Adminisztr. alkalmazott	Szakmunkás	Egyéb	Háztartásbeli
Budapest	5	10	2	25	—	3	1	3	4	1	3	12	1	3	3	3	—
Vidék	101	42	13	34	12	15	—	35	4	32	4	17	4	28	14	15	5
Összesen	106	52	15	59	12	18	1	38	8	33	7	29	5	31	17	18	5

A családok a családban élő gyermekek száma szerint területi bontásban

III/b táblázat

	Családok száma, amelyekben							Családok száma összesen
	nincs gyermek	1	2	3	4	5	6 és több	
		15 évesnél fiatalabb gyermek van						
Budapest Szám szerint	24	36	14	2	1	—	—	77
Százalékos megoszlás	31,2	46,8	18,2	2,6	1,2	—	—	100,0
Vidék Szám szerint	88	193	91	4	1	—	—	377
Százalékos megoszlás	23,3	51,2	24,1	1,1	0,3	—	—	100,0
Összesen								
Szám szerint	112	229	105	6	2	—	—	454
Százalékos megoszlás	24,7	50,4	23,2	1,3	0,4	—	—	100,0

nek ilyen módon élni, míg vidéken 146 egyedülállóval szemben csak 127 él így. Ugyanakkor az albérlet vonatkozásában Budapest és vidék között nincs eltérés, míg a társbérletek aránya érthető módon Budapesten hatszorosa a vidékének.

Kielégítő, sőt jónak mondható az, hogy az adatszolgáltatók 60,5%-a főbérlet vagy szolgálati lakásban lakik. A főbérlet vonatkozásában Buda-

pesten kedvezőbb a helyzet mint vidéken, ugyanakkor a szolgálati lakások vonatkozásában a vidéknek összehasonlíthatatlan előnye van. A 625 fiatal gyógyszerészből mintegy 440 lakik olyan lakásban, ahol vízvezeték, fürdőszoba és belső WC van. 340 fiatal gyógyszerész lakásában van városi vagy P. B. gáz. Központi fűtéses lakásban azonban mindössze 56 fiatal lakik.

IV táblázat

Az adatszolgáltatók lakáshelyzete

Megnevezés	Budapest		Vidék		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
Főbérlet	33	32,4	125	23,9	158	25,3
Szolgálati lakásban lakik	4	3,9	216	41,3	220	35,2
Társbérlet	6	5,9	5	0,9	11	1,8
Albérlet	10	9,8	50	9,6	60	9,6
Egyéb (pl. szülőknél, rokonnál)	49	48,0	127	24,3	176	28,1
Összesen	102	100,0	523	100,0	625	100,0

IV/a táblázat

A szolgálati lakások lakószobáinak száma

Szobák száma	Lakások száma	%
1 szobás	39	17,7
2 szobás	144	65,5
3 szobás	33	15,0
4 szobás	4	1,8
Összesen	220	100,0

IV/b táblázat

A szolgálati lakások lakbérére

A lakbér összege	Lakások száma
40—60 Ft lakbér	132 lakás esetében
60—80 Ft lakbér	23 lakás esetében
80—100 Ft lakbér	29 lakás esetében
100 Ft feletti lakbér	36 lakás esetében
Összesen	220

Az adatszolgáltatók közül 220 lakik szolgálati lakásban. A 220 szolgálati lakásból 133-ban gyógyszer-tárvezető, 76-ban pedig beosztott gyógyszerész lakik. Rendkívül nagy előnyt jelent a fiatal gyógyszerészek számára a szolgálati lakás, mely nagyságában, felszereltségében és nem utolsósorban igen alacsony lakbérében igényeiket nemcsak hogy kielégíti, hanem gazdaságilag is rendkívül kedvező.

Ami pedig a szolgálati lakások felszereltségét illeti, 74% (161 lakás) vízvezetékkel van ellátva, 7,7% pedig (17 lakás) központi fűtéssel.

A lakáshelyzettel kapcsolatban végezetül közöljük a szolgálati lakások területi megoszlását, felüntetve az adatszolgáltatók számát is. Ebből a táblából megállapítható az, hogy azokban a megyékben, ahol nagyobb a gyógyszerész hiánya, a fiatal gyógyszerészek lényegesen könnyebben jutnak szolgálati lakáshoz.

A vizsgálat során tájékozódni kívántunk az adatszolgáltatók, valamint házastársuk keresetéről, családok esetében az egy családtagra eső keresetről, az adatszolgáltatók főbb kiadásairól, és tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottságáról.

IV/c táblázat
A szolgálati lakások területi megoszlása

	Az adatszolgáltatók		A szolg. lakásban	
	száma	közül szolg. lak.-ban lakik	vízvezeték	központi fűtés
			v a n	
Budapest	102	4	4	2
Pest megye	40	16	10	2
Komárom megye	24	13	11	1
Fejér megye	31	10	6	1
Nógrád megye	17	9	8	2
Győr megye	41	15	15	1
Vas megye	10	1	1	—
Veszprém megye	24	10	10	1
Zala megye	10	4	4	2
Somogy megye	22	11	9	—
Baranya megye	32	8	8	—
Tolna megye	12	8	6	—
Bács megye	25	9	8	2
Csongrád megye	39	10	8	2
Békés megye	43	21	16	—
Szolnok megye	39	25	16	—
Hajdú megye	21	9	5	—
Szabolcs megye	37	22	13	1
Heves megye	24	6	1	—
Borsod megye	32	9	2	—
Összesen	625	220	161	17

A vizsgálat az egy családtagra eső kereset kérdéseire, az eltartott családtagok keresetére vonatkozó adat hiányában nem tudott választ adni; az adatszolgáltatók főbb kiadásai pedig a beérkezett adatok nagyfokú szóródása miatt nem kerültek összesítésre, minthogy az értékelhető eredményt nem adott volna. Ennek következtében a házastársak kereseti viszonyainak feldolgozásától is eltekintettünk. Így e két kérdésben a vizsgálat nem érte el a kitűzött célt.

Az adatszolgáltatók kereseti viszonyait az V, V/a és V/b táblázatok szemléltetik.

E táblázatok alapján megállapítható, hogy az adatszolgáltatók kereseti viszonyai lényegében megegyeznek a hasonló korcsoportba tartozó értelmiségi foglalkozásúakéval, s kedvezőnek mondható az, hogy 50% keresete 2001—2600 Ft közötti. Figyelemre méltó továbbá az, hogy vidéken általában magasabbak a keresetek mint Budapesten.

V. táblázat

Kereseti viszonyok beosztás szerinti bontásban

Beosztás	Kereset Ft	Az adatszolgáltatók száma		
		Budapest	Vidék	Budapest + vidék
Gyógyszertár vezető	1650—1800	—	—	—
	1801—2000	—	—	—
	2001—2200	6	12	18
	2201—2400	6	30	36
	2401—2600	3	97	100
	2601—2800	1	27	28
	2801—3000	2	17	19
	3001 felett	—	2	2
Gyógyszertár vezető váltakozó munkahelyre	1650—1800	—	—	—
	1801—2000	—	—	—
	2001—2200	—	5	5
	2201—2400	—	5	5
	2401—2600	—	9	9
	2601—2800	—	15	15
	2801—3000	—	—	—
Beosztott gyógyszerész	1650—1800	33	42	75
	1801—2000	32	132	164
	2001—2200	7	53	60
	2201—2400	1	25	26
	2401—2600	—	11	11
	2601—2800	—	1	1
	2801—3000	—	—	—
	3001 felett	—	—	—
Beosztott gyógyszerész váltakozó munkahelyre	1650—1800	—	—	—
	1801—2000	—	—	—
	2001—2200	2	—	2
	2201—2400	1	—	1
	2401—2600	—	—	—
	2601—2800	—	—	—
	2801—3000	—	—	—
Egyéb, vezető beosztásban levő gyógyszerész	1650—1800	—	1	1
	1801—2000	1	2	3
	2001—2200	2	6	8
	2201—2400	4	9	13
	2401—2600	—	12	12
	2601—2800	—	9	9
	2801—3000	1	1	2
	3001 felett	—	—	—
Összesen :		102	523	625

V/a táblázat

Az adatszolgáltatók megoszlása a keresetük alapján

Kereset, Ft	Fő	%
1650—1800	76	12,3
1801—2000	167	26,8
2001—2200	93	14,9
2201—2400	81	13,0
2401—2600	132	21,2
2601—2800	53	8,1
2801—3000	21	3,4
3001 felett	2	0,3
Összesen	625	100,0

Megjegyzés: A „Kereset” rovatban megjelölt Ft összegek magukban foglalják a főállás után járó munkabért és az ügyeleti, illetve készenléti díjat.

V/b táblázat

Másodállás vagy mellékfoglalkozás

Beosztás	Fő	Díjazás Ft-ban		
		400—500	501—800	801—1000
Gyógyszertár vezető	6	2	1	3
Gyógyszertár vezető váltakozó munkahelyre	—	—	—	—
Beosztott gyógyszerész	8	3	2	3
Beosztott gyógyszerész váltakozó munkahelyre	—	—	—	—
Egyéb vezető beosztásban levő gyógyszerész	4	3	1	—
Összesen	18	8	4	6

Az adatszolgáltatók tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottságát a VI. táblázat mutatja

VI táblázat

Tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottság

Megnevezés	Fő	%
Rádió	441	86,5
Televízió	346	55,4
Porszívó	296	45,7
Elektromos padlókeféző	62	9,6
Elektromos hűtőszekrény	167	26,7
Mosógép	387	61,4
Háztartási centrifuga	104	16,6
Motorkerékpár	49	7,8
Személygépkocsi	117	18,7

A felmérés során a fiatal gyógyszerészek munkahelyének vonatkozásában két kérdésre kerestünk választ, egyrészt, hogy államvizsgájuk óta az adatszolgáltatóknak hány munkahelyük volt, másrészt pedig, hogy utolsó munkahelyük 1950 óta volt-e korszerűsítve s jelenleg korszerűnek tekinthető-e. A feldolgozás során a második kérdés első részével kapcsolatban meg kellett állapítanunk, hogy helyesebb lett volna a kérdést 1957 évtől kezdődően vizsgálni, minthogy a tervszerűbb, előrelátóbb hálózatfejlesztési munka megindulása kb. erre az évre esik. 1950—1956 években többségben inkább csak állagmegővő s kisebb, csak a gyógyszerár egyes helyiségeire szorítkozó korszerűsítések történtek.

Az adatszolgáltatók munkahelyeinek számát a VII. táblázat tartalmazza.

Országosan a munkahelyek számának alakulását nem tekinthetjük kedvezőnek, átlagban 1 főre 2,3 munkahely esik. Budapesten, Fejér, Győr-Sopron, Csongrád, Békés, Szolnok és Szabolcs-Szatmár megyékben különösen magas a 3 vagy annál több munkahelyen dolgozott fiatal gyógyszerészek száma, mely kedvezőtlenül befolyásolja szakmai fejlődésüket, életkörülményeik alakulását.

A munkahelyek korszerűsítésére, illetve korszerű voltára nem minden adatszolgáltató adott választ, s ezért, valamint a kérdés megítélésében természetesen megnyilvánuló szubjektivitás miatt, a kapott eredmény csak tájékoztató jellegű lehet.

A válaszok alapján 332 fiatal gyógyszerész dolgozik olyan munkahelyen, mely 1950 óta kor-

VII táblázat

Az adatszolgáltatók munkahelyeinek száma területi bontásban

	1	2	3	4	5	Össz.
	munkahelye volt					
Budapest	18	38	23	10	13	102
Pest megye	18	11	5	3	3	40
Komárom megye	11	7	4	1	1	24
Fejér megye	8	10	10	3	—	31
Nógrád megye	4	9	1	3	—	17
Győr megye	6	15	16	2	2	41
Vas megye	4	2	2	1	1	10
Veszprém megye	5	11	4	1	3	24
Zala megye	1	3	4	1	1	10
Somogy megye	3	7	8	3	1	22
Baranya megye	5	12	7	6	2	32
Tolna megye	4	5	3	—	—	12
Bács megye	7	12	4	2	—	25
Csongrád megye	9	18	9	2	1	39
Békés megye	14	14	11	2	2	43
Szolnok megye	10	16	9	1	3	39
Hajdú megye	1	9	6	1	4	21
Szabolcs megye	11	12	11	3	—	37
Heves megye	8	10	3	2	1	24
Borsod megye	8	13	4	5	2	32
Összesen	155	234	144	52	40	625
Százalék	24,8	37,5	23,0	8,3	6,4	100,0

szerűsítve lett, azonban véleményük szerint ebből csak 189 felel meg a mai követelményeknek. Ez az adat — tájékoztató jellege ellenére is — figyelmeztető abban a vonatkozásban, hogy a gyógyszer-tárak korszerűsítésénél tovább kell fokoznunk azt a törekvésünket, mely 10—15 évre szóló korszerűsítéseket tűzött ki céljául.

Végezetül foglalkoztunk a vizsgálat során a fiatal gyógyszerészek szakmai és politikai érdeklődési körének felméréseivel, helyzetével. A fiatalok szakmai érdeklődésére adott válaszokat a VIII táblázat tartalmazza.

A válaszok alapján elsősorban azt a következtetést lehet levonni, hogy a gyógyszerhatástani ismeretek bővítésére — minthogy legnagyobb érdek-

lődés e területen mutatkozott — a gyógyszerész továbbképzés során továbbra is nagy gondot kell fordítani. Ugyanakkor kívánatos lenne a társadalomtudomány, az egészségügyi szervezés és közegészségtani kérdésekre a figyelmet felhívni, a jelenleginél lényegesen nagyobb érdeklődést keltetni.

Az adatszolgáltató gyógyszerészek mintegy 5%-ának van tudományos munkája, mely figyelembe véve az adatszolgáltatók korát, kielégítőnek mondható.

A fiatalok politikai érdeklődését — amint azt a vizsgálat eredményei mutatják — a gyógyszerügyi központok vezetői igyekeztek kielégíteni. A 625 fiatal gyógyszerész közül államvizsgájuk óta 253 vett részt szervezett politikai oktatásban, mely szám kielégítőnek mondható különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az ország területén eléggé szétszórva kis létszámú munkaközösségekben dolgoznak a fiatal gyógyszerészek.

*

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a fiatal gyógyszerészek élet- és munkakörülményeinek vizsgálata hasznos volt, számos kérdésben feltárta a jelenlegi helyzetet, megmutatta a megoldásra váró problémákat, s a felmérés reprezentatív jellege ellenére is alkalmas arra, hogy reális képet alakítsunk ki az adatszolgáltató korcsoport élet- és munkakörülményeiről, következtetéseket vonjunk le további munkánkhoz.

(Egészségügyi Minisztérium Gyógyszerészeti és
Műszerügyi Főigazgatósága,
Budapest, V., Akadémia u. 10.)

Érkezett: 1965 V 14

VIII. táblázat
Szakmai érdeklődés

Megnevezés	A szakmai érdeklődési esetek száma		
	Budapest	Vidék	Összesen
Gyógyszerhatástan	42	190	232
Gyógyszer-technológia	10	67	77
Analitika	5	61	66
Biológia	1	14	15
Fizikai-kémia	1	11	12
Növénytan, Gyógynövény és Drogismeret	1	10	11
Társadalomtudomány	1	5	6
Egészségügyi szervezés	—	5	5
Közegészségtan	—	4	4
Gyógyszerészi kémia	1	3	4
Szerves kémia	—	2	2

Megjegyzés. A táblában szereplő számok nem egyeznek meg az adatszolgáltatók számával, minthogy voltak olyan adatszolgáltatók, akik a kérdőív ezen részét nem töltötték ki, s voltak számosan olyanok, akik több témakörben jelölték meg érdeklődést